

ART IN DEMOCRACY

DEMOKRAATTISTEN ARVOJEN PUOLUSTAMINEN
EUROOPPALAISTEN NYKYTAITEILIJOIDEN NÄKÖKULMASTA

OPETUSMATERIAALI

TUTUSTU
NÄYTTELYYN

Euroopan parlamentti

© Euroopan Unioni, 2023

SABAMin hallinnoimien teosten esittäminen, muuntaminen, osittainen muuttaminen tai uudelleenlähettäminen televisiossa, kaapeleitse tai verkossa ilman SABAMilta etukäteen saatua lupaa on kielletty.

Belgian kirjailijoiden, säveltäjien ja kustantajien tekijänoikeusjärjestö SABAM

Osoite: rue d'Arlon 75–77, B-1040 Bryssel

Puhelin: +32 (0)2 2868280

Internet: <http://www.sabam.be>

Sähköposti: visual.arts@sabam.be

Sisällys

Taustaa.....	5
Osa 1: Luettelo taideteoksista ja tietoa teosten suhteesta	
demokratiaan.....	6
1. Euroopan unioni. Eurooppa-hanke. Demokratia ja sen pelisäännöt.....	7
2. Kansalaisvaikuttaminen ja poliittinen sitoutuminen.....	11
3. Kansalaisten suhde julkishallintoon ja oikeuslaitokseen	16
4. Demokratiaan kohdistuvat riskit ja vaarat. Kansalaisyhteiskunnan taistelu sortoa vastaan	19
5. Joukkotiedotusvälineet ja demokratia	27
6. Demokratia ja kaupunkien muuttuminen.....	31
7. Taiteen demokratisointi.....	35
Osa 2: Taiteilijoiden haastattelut	40
Osa 3: Tuntisuunnitelma - Syventyminen demokratiaan taiteen keinoin	46
Lisämateriaalit.....	54

Aiheet ja niihin liittyvät taideteokset:

1. Euroopan unioni. Eurooppa-hanke. Demokratia ja sen pelisäännöt

- Françoise Schein (*1953) – *IDEOGLYPHE EUROPEËN*, 1988, Belgia **HAASTATTELU**
- John Vassar House (1926–1982) – *PARLAMENTO EUROPEO 1979*, 1979, Yhdysvallat
- John Goudie Lynch (*1946) – *HÉMICYCLE STRASBOURG*, 1987, Alankomaat
- Olivier Strebelle (1927–2017) – *CONFLUENCES*, 1989, Belgia

2. Kansalaisvaikuttaminen ja poliittinen sitoutuminen

- Fabian Edelstam (*1965) – *PORTRAIT OF PAUL-HENRI SPAAK*, 2013, Ruotsi
- SAHAROV-MIELIPITEENVAPAUSPALKINNON JULISTE, 1993
- Continental-kirjoituskone – József Antallin kirjoituskone, Unkari
- Paul Graham (*1956) – *UNTITLED, BELFAST (CONCRETE BENCH)*, Yhdistynyt kuningaskunta
- Jörg Immendorff (1945–2007) – *WÄHLE*, 1979, Saksa

3. Kansalaisten suhde julkishallintoon ja oikeuslaitokseen

- John Goudie Lynch (*1946) – *GIROKANTOOR*, 1983, Alankomaat
- Hannah Collins (*1956) – *POWER IS WORK, WORK IS POWER*, 1990, Yhdistynyt kuningaskunta **HAASTATTELU**
- Galli (*1944) – *AN DAS VERSORGUNGSAMT*, Saksa

4. Demokratiaan kohdistuvat riskit ja vaarat. Kansalaisyhteiskunnan taistelu sortoa vastaan

- Willie Doherty (*1959) – *ENDURING*, DERRY, 1992, Yhdistynyt kuningaskunta
- Willie Doherty (*1959) – *MANY HAVE EYES BUT CANNOT SEE*, 1992, Yhdistynyt kuningaskunta
- Two/Four/Two (vuonna 1996 perustettu taiteilijaryhmä) Costas Mantzalos (*1963) ja Constantinos Kounnis (*1973) – *BELIEVE IN ME*, 2007, Kypros **HAASTATTELU**
- James Hanley (*1965) – *THE CONVERT*, 1992, Irlanti
- Andrei Daniel (1952–2019) – *TO BRUEGEL FROM TRILOGY: THE ELUSIVE MEANING OF CAUSE AND EFFECT; THE MATING SEASON OF THE LEVIATHANS; THE DEATH OF THE WORKER X*, 2009, Bulgaria
- Flo Kasearu (*1985) – *FEARS OF A MUSEUM DIRECTOR*, 2014, Viro
- Yannis Gaitis (1923–1984) – *THE PARADE*, 1983, Kreikka
- Dan Wolgers (*1955) – *HÄR SLUTAR ALLMÄN VÄG* (sarja), *END OF PUBLIC ROAD III*, 1995, Ruotsi

5. Joukkotiedotusvälineet ja demokratia

- Olaf Metzel (*1952) – *IL MESSAGERO, MERCOLEDI 12. OTTOBRE 1988*, 1989, Saksa
- Antoni Clavé (1913–2005) – *NEW YORK II*, 1989, Espanja
- Anna Baumgart (*1966) – *WALL*, 2008, Puola
- Frank Thiel (*1966) – *BERLIN* (kuuden valokuvan sarja), 1990, Saksa

6. Demokratia ja kaupunkien muuttuminen

- Nadezhda Oleg Lyahova (*1960) – *MOTIF I (STATE MACHINE)*, osa 1/4, Bulgaria
- Rafał Olbiński (*1945) – *LA POLOGNE DANS L'U.E.*, 2004, Puola
- Vasilena Gankovska (*1978) – *AN AFTERNOON AT BURGGARTEN #2*, sarjasta "A Burggarten Afternoon", 2007, Bulgaria
- Boris Missirkov (*1971) ja Georgi Bogdanov (*1971) – *VALCHEVS FAMILY, BUZLUDZHA PEAK*, (sarjasta "Weekend 2126", osa 3 + 1), 2008, Bulgaria

7. Taiteen demokratisointi

- Jaan Elken (*1954) – *KNOCK, KNOCK KNOCKING ON HEAVEN'S DOOR*, 2007, Viro
- Joep Van Lieshout (*1963) – *MEDICIJNKASTJE*, 1992, Alankomaat **HAASTATTELU**
- Marko Blažo (*1972) – *WARHOL 1*, 2007, Slovakia
- Ruth Bianco (*1954) – *LINES OF MIGRATION*, 2020–21, Malta **HAASTATTELU**
- Edith Karlson (*1983) – *FAMILY*, 2019, Estonia

Taustaa

Tämän opetusmateriaalin tarkoituksena on **antaa opettajille Taide demokratiassa -näyttelyä koskevia käytännön ohjeita**. Näyttelyyn voi tutustua paikan päällä Brysselissä ja Strasbourgissa useissa eri paikoissa, mutta **kaikki aineisto on** ennen kaikkea **saatavilla myös verkossa**. Materiaalin sisältämät tiedot ovat **yleisluontoisia**, jotta niitä voidaan käyttää kansainvälisesti ja mukauttaa **eri maiden erilaisiin koulutusympäristöihin**. Materiaalia voi siis käyttää siten, mikä kuhunkin tilanteeseen parhaiten sopii.

Seuraavat **Euroopan parlamentin vaalit järjestetään kesäkuussa 2024**. Vaalien lähestyessä opiskelijoista voi olla mielenkiintoista pohtia demokratiaa ja sitä, mitä se merkitsee heille. Euroopan ja sen **demokraattisten arvojen näkeminen taiteilijoiden silmin** tarjoaa tilaisuuden **paneutua demokratiaan ja demokraattisiin arvoihin esteettisen ja kokemuksellisen oppimisen avulla**. Taiteellinen ilmaisu voi **innostaa opiskelijat osallistumaan, helpottaa keskustelua luokassa ja saada aikaan pohdintaa aiheesta**.

Osassa 1 on **yksityiskohtaista tietoa siitä, miten valitut seitsemän aihetta ja näyttelyn yksittäiset taideteokset liittyvät demokratian yleisteemaan**. Kunkin taideteoksen yleisesittelyn alla on **"Opettajan tietonurkka"**, jossa on käytännön ideoita siitä, miten oppilaat voivat luoda omia teoksiaan käyttämällä kyseistä teosta esimerkkinä.

Osassa 2 annetaan ideoita tavoista hyödyntää taiteilijoiden **haastatteluja**. Jotkut näyttelyyn valittujen teosten tekijät ovat antaneet haastatteluja, joissa he kertovat paitsi teoksistaan myös henkilökohtaisia näkemyksiään taiteen merkityksestä demokratiassa. Tämä osa sisältää taiteilijoiden **keskeisiä ajatuksia ja viisi kysymystä**, jotka esitetään luokalle. Opiskelijoiden kiinnostuksen herättämiseksi voit ensin kysyä heidän omia näkemyksiään taiteesta demokratiassa ja verrata niitä myöhemmin taiteilijoiden näkemyksiin.

Opetusmateriaalin osassa 3 esitetään konkreettinen **tuntisuunnitelma**, jonka avulla aiheeseen tutustutaan käytännönläheisesti. Suunnitelma sisältää erilaisia tehtäviä, joita voidaan toteuttaa luokassa. Opiskelijat joutuvat sanoittamaan ajatuksiaan ja tunteitaan, käymään väittelyä, tekemään kompromisseja ja noudattamaan enemmistön päätöksiä äänestyksen perusteella. Tällä tavoin demokratian teorian ymmärrystä syvennetään todellisten kokemusten, vuorovaikutuksen ja yhteistyön avulla, päämääränä yhteisen tavoitteen saavuttaminen.

Yhteys Taide demokratiassa -näyttelyyn

Taide demokratiassa -näyttelyssä esitellään taideteoksia, jotka ovat peräisin Euroopan parlamentin nykytaiteen kokoelmasta. Simone Veil, joka oli ensimmäinen suorilla vaaleilla valitun Euroopan parlamentin puhemies, perusti kokoelman vuonna 1980. Siihen kuuluu nyt yli 500 eurooppalaista taideteosta. Ainutlaatuinen kokoelma kuvastaa Euroopan tunnuslausetta "Moninaisuudessaan yhtenäinen". Se heijastaa Euroopan kulttuuriperintöä ja ilmentää sen kulttuuri-identiteettiä sekä kulttuurienvälistä vuoropuhelua. Kokoelmaan lisätään teoksia jatkuvasti, ja se havainnollistaa taiteen keinoin Euroopan unionin tähänastista taivalta sekä sitä, mitä on vielä kehitettävä ja luotava.

Taiteen kautta välittyy voimakkaita viestejä ja kulttuurielämyksiä, ja siksi Taide demokratiassa -näyttelyssä esitellään kokoelma valikoituja taideteoksia. Ne on ryhmitelty seitsemään aihealueeseen, jotka kuvastavat eri näkökulmia demokratiaan.

OSA 1

Luettelo taideteoksista ja tietoa teosten suhteesta demokratiaan

Tässä osassa kaikki näyttelyyn kuuluvat taideteokset on lajiteltu seitsemään eri aihealueeseen. Jotkin taideteokset liittyvät useisiin näistä aihealueista. Voit vapaasti ryhmitellä niitä tai järjestää ne eri tavalla opetustarpeidesi mukaan. Kustakin teoksesta annetuissa tiedoissa selitetään sen yhteys demokratiaan. Teoksen yleisesittelyn alla olevassa "Opettajan tietonurkassa" on ideoita siitä, miten opiskelijat voivat tehdä omia luovia projekteja. Voit mukauttaa osassa 3 olevaa tuntisuunnitelmaa valitsemiesi taideteosten perusteella. Tavoitteena ei ole ainoastaan antaa oppilaille mahdollisuus ilmaista itseään taiteen keinoin, vaan myös pohtia ja keskustella saavutetuista tuloksista.

1. Euroopan unioni. Eurooppa-hanke. Demokratia ja sen pelisäännöt

Ensimmäisen aihealueen piiriin kuuluu taideteoksia, jotka käsittelevät Eurooppa-hanketta ja siihen liittyviä ideoita. Siinä käsitellään seuraavia aiheita:

- Eurooppa-hanke
- Euroopan parlamentti demokratian keskiössä
- toimivallan jako EU:ssa
- Euroopan unioni – monien kulttuurien, kansojen, kielten ym. yhtymäkohta, jossa pyritään veljeyteen, yhteisymmärrykseen ja rinnakkaiseloon.

Françoise Schein < Ideoglyphe Européen > (1988)

Tässä taideteoksessa on monimutkainen risteävien reittien ja suuntien muodostama labyrinttimainen kuvio ruosteisella metallipinnalla. Rakenteessa ovat pienet sähkölamput osoittavat, missä EU:n pääkaupungit sijaitsevat kartalla. Teoksessa on myös rivi pieniä kelloja merkitsemässä eri aikavyöhykkeitä. Ne symboloivat maiden välistä yhteisymmärrystä ja sopimusta.

Taiteilija kuvasi itse paneelireliefiään *”abstraktiksi teokseksi, joka itse asiassa kuvaa Euroopan rakentamista. Teos kuvaa liikkeessä ja täydessä vauhdissa olevan maanosan rajoja. Se syntyi kaksi vuotta ennen kuin Berliinin muuri murtui. Se ennakoiki tapahtumaa, joka ravisteli Eurooppaa toisen maailmansodan jälkeen. Tein veistoksen asuttuani New Yorkissa kymmenen vuotta. Se oli pitkä poissaolon ja vieraantumisen kausi, joka epäilemättä antoi minulle mahdollisuuden ymmärtää ulkopuolisen näkökulmasta yhteenkuuluvuutta, joka vallitsee kaikkien Euroopan maiden välillä, yhteenkuuluvuutta, jonka on luonut yhtenäinen kansa: eurooppalaiset”*.

”Ideoglyphe” oli yksi ensimmäisistä teoksista Françoise Scheinin vuonna 1989 aloittamassa suurikokoisten teosten sarjassa. Hänen kansainvälisessä kaupunkitaidehankkeessaan, joka oli esillä Euroopan pääkaupunkien metroasemilla, keskityttiin perustavanlaatuisen teemaan, verkkoon. Hän ilmaisee taiteensa avulla tiedon ja demokratian välistä hyvin läheistä sidosta.

Opettajan tietonurkka:

Pyydä opiskelijoita

- piirtämään kartta EU:sta
- keksimään luovia tapoja esittää pääkaupungit kartalla
- löytämään luovia tapoja yhdistää EU:n jäsenmaat
- ilmaisemaan luovalla tavalla, milloin maat liittyivät EU:hun.

<https://art-collection.europarl.europa.eu/fi/collections/ideoglyphe-europeen/>

HAASTATTELU

https://multimedia.europarl.europa.eu/en/video/art-in-democracy-exhibition_EP156086

John Vassar House < Parlamento Europeo 1979 > (1979)

"Parlamento Europeo" kuvaa Euroopan parlamentin merkittävää roolia parlamentaarisen demokratian liikkeellepanevana voimana Euroopassa. Teos muistuttaa suurta kompassia, astrolabia tai tieteellistä navigointivälinettä ja symboloi Euroopan historian tiettyä hetkeä, jolloin yleinen äänioikeus otettiin ensimmäistä kertaa käyttöön Euroopan parlamentin vaaleissa. Se on kunnianosoitus vuoden 1979 vaaleille. Tuolloin myös useat Euroopan maat olivat liittymäisillään EU:hun.

Renkaan kiilanmuotoiset elementit kuvaavat yhdeksää jäsenmaata, ja kiilojen koko määräytyy maiden äänimäärän mukaan. Ulkopinnat kuvastavat kunkin maan ainutlaatuisuutta, kun taas renkaan sisäpinta symboloi niiden yhtenäisyyttä Euroopan parlamentissa.

Sisimpänä olevan renkaan kolme vastapäivään tapahtuvaa liikettä kuvaavat viimeaikaisen eurooppalaisen yhteistyön kronologista kehitystä: Ranska–Saksa, Benelux–Italia ja Tanska–Yhdistynyt kuningaskunta–Irlanti. Kreikka on valmis astumaan kehään. Veistoksen jalusta symboloi äänestäjäkuntaa ja koostuu erilaisista poliittisista virroista, jotka tukevat koko parlamentaarista rakennetta. Nämä virtaukset yhdistyvät liikkeellepanevaksi voimaksi, joka ohjaa parlamentin toimintaa.

Taiteilija on muuntanut nämä syvälliset mietteet kiehtovaksi pyöriväksi mekanismiksi, joka tuo mieleen kuvitteellisen kompassin tai kellon. Kiertäessään akseliaan dynaamisessa kulmassa se kuvaa Euroopan unionin vuonna 1979 muodostaneiden maiden ja sen jäseneksi haluavien maiden yhteistoimintaa.

Opettajan tietonurkka:

Pyydä opiskelijoita

- keräämään kuvia EU:n jäsenmaista
- miettimään muotoja ja tekniikoita, joilla maat voitaisiin järjestää taiteellisesti tavalla, joka ilmentäisi niiden Euroopan unioniin liittymisen kronologiaa.

<https://art-collection.europarl.europa.eu/fi/collections/parlamento-europeo-1979/>

John Goudie Lynch < Hemicycle Strasbourg > (1987)

Tämä teos kuvaa hetkeä täysistunnosta, joka pidettiin Euroopan parlamentin silloisen puhemiehen P. Dankertin johtaessa puhetta vuonna 1987. Euroopan unionin lainsäädännöstä keskustellaan istuntosalissa. Maalaus ikuistaa useita samanaikaisia pieniä hetkiä (kuiskattuja kommentteja, asiakirjojen tutkimista ja paljon muuta) istunnosta. Se tiivistää demokraattisesti valitun eurooppalaisen toimielimen toiminnan.

Opettajan tietonurkka:

Tämän opetusmateriaalin osassa 3 esitetään useita konkreettisia ideoita aiheen käsittelyä varten.

<https://art-collection.europarl.europa.eu/fi/collections/hemicycle-strasbourg/>

Oliver Strebelle < Confluences > (1989)

Oliver Strebelle on luonut näyttävän teräsveistoksen, joka muistuttaa tukevaa puuta, jonka sylinterimäinen runko työntyy ylöspäin ja haarautuu lukuisiksi putkiryhmiksi. Putket yhdistyvät, hajaantuvat ja heiluvat kevyesti Euroopan parlamentin Paul-Henri Spaak -rakennuksen atriumissa.

Taideteos on sijoitettu keskelle portaikkoa, joka johtaa Euroopan parlamentin viralliselta sisäänkäynniltä, jossa valtionpäämiehet ja muut arvovaltaiset henkilöt toivotetaan tervetulleiksi, kolmanteen kerrokseen, jossa istuntosali sijaitsee. Brysselin istuntosalia käytetään lyhyisiin täysistuntoihin tai konferensseihin, kun taas tärkeimmät täysistunnot pidetään Strasbourgissa. Pohjakerroksessa sijaitsevasta jalustastaan kohoava taideteos kuvaa yhteyksien, kohtaamisten, veljeyden ja keskinäisen ymmärryksen sfäärejä ja kehottaa Euroopan kansakuntaa vaalimaan näitä hyviä ominaisuuksia vuorovaikutuksessaan ja yhteisissä pyrkimyksissään.

Opettajan tietonurkka:

Pyydä opiskelijoita

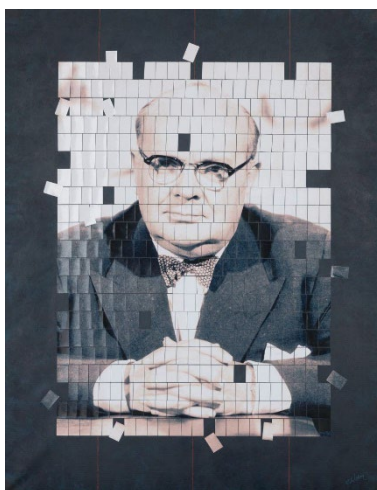
- etsimään uusia visuaalisia esityksiä Euroopan yhtymäkohdista tai
- luomaan oman veistoksen, joka symbolisoi yhteenkuuluvuutta EU:ssa.

<https://art-collection.europarl.europa.eu/fi/collections/confluences/>

2. Kansalaisvaikuttaminen ja poliittinen sitoutuminen

Seuraavat taideteokset kunnioittavat Euroopan vapauden ja demokraattisten arvojen puolesta taistelleita merkkihenkilöitä. Ne toimivat esimerkkeinä siitä, kuinka tiettyjen poliittisten henkilöiden omistautuminen, kova työ ja johtajuus ovat välttämättömiä parlamentaarisen demokratian syntymiselle ja kukoistukselle.

Fabian Edelstam < Portrait of Paul-Henri Spaak > (2013)

Belgialainen Paul-Henri Spaak (25. tammikuuta 1899–31. heinäkuuta 1972), sai lempinimen "herra Eurooppa", koska hänellä oli suuri vaikutus Euroopan politiikkaan ja Euroopan talousyhteisön (ETY) perustamiseen. Spaak toimi Belgian hallituksen pääministerinä mm. vuonna 1938 ja maan ulkoministerinä toisen maailmansodan aikana. Monenvälisyyden puolestapuhujana hän kannatti kansainvälistä yhteistyötä, johon hän toivoi saavansa mukaan jopa Belgian ja Naton geopoliittiset vastustajat, Neuvostoliiton ja sen satelliittivaltiot. Hänestä tuli myös Naton järjestyksessä toinen pääsihteeri toukokuussa 1957. Spaak oli hyvin perehtynyt kansainvälisiin asioihin, ja hän toimi puheenjohtajana Yhdistyneiden kansakuntien ensimmäisessä yleiskokouksessa vuonna 1945. Hän allekirjoitti Belgian Nato-sopimuksen vuonna 1949.

Euroopan parlamentin rakennus, jossa on virallinen sisäänkäynti ja Brysselin istuntosali, kantaa Spaakin nimeä kunnianosoituksena tämän suuren valtiomiehen työlle Euroopan hyväksi.

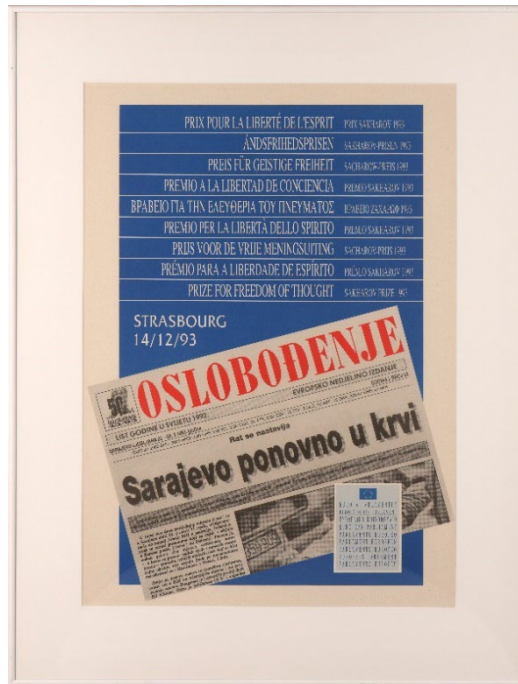
Opettajan tietonurkka:

Pyydä opiskelijoita

- tunnistamaan EU:n rakentamisen ja kehittämisen kannalta tärkeitä henkilöitä. Tähän voi kuulua historiallisia henkilöitä, jotka ovat eläneet kauan aikaa sitten, kuten Kant.
- piirtämään tai maalaamaan muotokuvia henkilöistä, jotka tekivät heihin tässä yhteydessä suurimman vaikutuksen

<https://art-collection.europarl.europa.eu/fi/collections/portrait-of-paul-henri-spaak/>

< Mieli-piteenvapauden Saharov-palkinnon juliste > (1993)

Euroopan parlamentin mieli-piteenvapauden Saharov-palkinto on Euroopan unionin myöntämä arvostetuin tunnustus ihmisoikeuksien puolustamisesta. Palkinnolla kunnioitetaan henkilöitä, ryhmiä ja järjestöjä, jotka ovat edistäneet merkittäväällä tavalla mieli-piteenvapauden suojelua. Palkinnon ja sen verkoston kautta EU tarjoaa apua palkinnon saajille tukemalla heitä ja antamalla heille voimavaroja, kun he pyrkivät puolustamaan tavoitteitaan.

Palkinto on myönnetty monenlaisille henkilöille, kuten toisinajattelijoille, poliittisille johtajille, toimittajille, asianajajille, kansalaisaktivisteille, kirjailijoille, äideille ja vaimoille sekä vähemmistöjen johtajille. Palkinnonsaajien joukossa on myös terrorismin vastainen ryhmä, rauhanaktivisteja, kidutusta vastustava aktivisti, pilapiirtäjä, kauan vankeudessa olleita mieli-pidevankeja, elokuvaohjaaja, Yhdistyneet kansakunnat järjestönä ja oikeutta koulutukseen puolustanut lapsi. Sillä edistetään erityisesti sananvapautta, vähemmistöjen oikeuksia, demokratian kehittämistä ja kansainvälisen oikeuden ja oikeusvaltioperiaatteen noudattamista. Useat palkinnonsaajat, kuten Nelson Mandela, Malala Yousafzai, Denis Mukwege ja Nadia Murad, saivat myös Nobelin rauhanpalkinnon.

Euroopan parlamentti myöntää palkinnon Strasbourgissa pidettävässä juhlaistunnossa kunkin vuoden lopulla. Saharov-palkinnon saajan tai saajien valinnasta päättää puheenjohtajakokous, joka on Euroopan parlamentin puhemiehen johtama parlamentin elin. Siihen kuuluvat parlamentissa edustettuina olevien kaikkien poliittisten ryhmien johtajat. Tällä kollektiivisella päätöksentekoprosessilla varmistetaan, että palkinnonsaajien valinta heijastaa aidosti demokraattista eurooppalaista näkökulmaa. Saharov-palkinto ei ole vain kunnianosoitus yksittäiselle henkilölle tai ryhmälle, vaan se on tapa tukea tiettyä asiaa ja vahvistaa sen oikeutusta.

Opettajan tietonurkka:

Pyydä opiskelijoita

- valitsemaan yksi tai useampi Saharov-palkinnon voittaja, jota he pitävät tärkeänä mielipiteenvapauden kannalta (voittajat löytyvät täältä: <https://www.europarl.europa.eu/sakharovprize/fi/home>)
- keksimään taiteellinen tapa esitellä heidät ja heidän edustamansa asia, esim. kollaasi, muotokuvamaalaus tai -piirros, juliste, kuvakertomus, video/filmi.

<https://www.europarl.europa.eu/sakharovprize/fi/home>

< József Antallin kirjoituskone >**Euroopan parlamentin taide- ja kulttuurikokoelma**

József Antallilla (8. huhtikuuta 1932–12. joulukuuta 1993) oli merkittävä asema Unkarin historiassa: hän oli ensimmäinen demokraattisesti valittu pääministeri kommunistihallinnon päättymisen jälkeen. Hän oli opettaja, kirjastonhoitaja, historioitsija ja poliittinen vaikuttaja. Vuosina 1989–1993 hän johti Unkarin demokraattista foorumia (MDF). Puheenjohtajana hän perusti liittouman kahden muun puolueen, riippumattoman pienviljelijöiden puolueen (FKgP) ja kristillisdemokraattisen kansanpuolueen (KDNP), kanssa. Jotta maa olisi hallittavissa, hän teki myös vapaiden demokraattien liiton (SZDSZ) kanssa sopimuksen, joka loi perustan Unkarin demokratian parlamentaariselle toiminnalle.

Euroopan parlamentin Brysselin-rakennuksen vuonna 2009 käyttöön vihitty siipi on nimetty Antallin mukaan. Kirjoituskone on lahja Antallin perheeltä ja Unkarin kansalliskokoukselta.

Opettajan tietonurkka:

Pyydä opiskelijoita

- tutustumaan József Antalliin ja hänen roolinsa unkarilaisessa demokratiassa ja maalaamaan tai piirtämään hänestä muotokuva, joka kuvaa hänen poliittista merkitystään (esim. taustalla olevat elementit)
- vertaamaan kirjoituskonetta nykyaikaisiin tiedotusvälineisiin luomalla kollaasi, jossa kuvataan viestintävälineiden kehitystä EU:n alkua ajoista lähtien.

Paul Graham < Untitled, Belfast (Concrete bench) > (1988)

Paul Graham keskittyy töissään tunnettujen hahmojen sijasta arkielämän sankareihin. Nämä tavalliset ihmiset ovat Grahamin valokuvakokoelman keskiössä. Grahamin valokuvat kuvaavat usein ihmisiä näennäisen suunnittelemattomissa ja spontaaneissa tilanteissa joko kadulla tai sisätiloissa. Tässä valokuvassa nämä samat ihmiset ovat merkillisesti poissa mutta symbolisesti edustettuina Belfastin rauhallisella alueella, jossa yksinkertainen sementtipenkki seisoo heidän sijastaan. "Untitled, Belfast (concrete bench)" on osa Grahamin dokumentointia Irlannin konfliktista. Keskittymällä niinkin arkiseen asiaan kuin penkki Graham eristää aiheensa vihjatusta vallitsevasta poliittisesta ja ideologisesta ilmapiiristä. Tuloksena on kuva normaaliudesta keskellä epävarmuutta ja kaaosta.

Opettajan tietonurkka:

Pyydä opiskelijoita

- kuvittelemaan, että kaksi ihmistä, joilla on erilaiset mielipiteet tai taustat, istuu yhdessä tyhjällä penkillä kuvittelemaan heidän keskusteluaan aiheesta, josta he ovat eri mieltä. Pääsevätkö he yhteisymmärrykseen?
- luomaan kollaasi edellisten pohdintojen pohjalta.

<https://art-collection.europarl.europa.eu/fi/collections/untitled-belfast-concrete-bench/>

Jörg Immendorff < Wähle! > (1979)

Immendorff näkee taiteen keinona käsitellä ja korjata sosiaalisia ja poliittisia epäkohtia. Tämä teos on intohimoinen kehoitus ihmisille ilmaista vapaasti ajatuksiaan ja tehdä valintoja eri vaihtoehtojen välillä ja viittaa siten aktiiviseen osallistumiseen kansalaistoimintaa ja demokratiaa koskeviin kysymyksiin. Maalaus on osa Immendorffin suosittua "Café Deutschland" -maalaussarjaa 1970-luvulta, jossa yhdistyvät omaelämäkerralliset elementit sekä yhteiskunnalliset ja poliittiset havainnot. Hän kuvaa maalauksissaan usein entistä opettajansa Beuysia, joka on tunnettu "laajennetusta taiteen määritelmästä" ja hänen monista eri aiheista käymistään avoimista keskusteluista.

Opettajan tietonurkka:

Pyydä opiskelijoita

- pohtimaan sanaa "Wähle!" – "Äänestä!" ja valintoja, joita se voi tarkoittaa
- kuvittelemaan omia visuaalisia kontekstejaan, jotka eivät taideteoksessa näy selvästi, ja visualisoimaan pohdintojaan piirustuksessa tai maalauksessa tai
- laatimaan juliste, jossa kansalaisia kehoitetaan käyttämään demokraattista oikeuttaan ja äänestämään.

<https://art-collection.europarl.europa.eu/fi/collections/wahle/>

3. Kansalaisten suhde julkishallintoon ja oikeuslaitokseen

Tässä osiossa tarkastellaan kansalaisten ja instituutioiden – sekä valtiollisten että valtiosta riippumattomien – välisiä suhteita.

John Goudie Lynch < Girokantor > (1983)

Palvelupisteen lasi-ikkuna J. G. Lynchin maalauksessa voisi olla jossakin pankissa, ministeriössä tai virastossa. Lasin heijastuksessa näkyy nainen, joka kantaa kahta laukkaa tai matkalaukkaa. Vaikuttaa siltä, että hän on nähnyt paljon vaivaa tullakseen paikalle. Kyltissä lukee kuitenkin "Gesloten", mikä tarkoittaa, että luukku on jo suljettu. Tämä John Goudie Lynchin maalaama ja raamittama kohtaaminen arkielämästä saa symbolisen ja kriittisen merkityksen. Siinä korostetaan, että vallanpitäjät (toimielin tai hallinto) eivät pysty kommunikoimaan ja auttamaan kansalaisia, jotka hakevat apua tai esittävät pyyntöjä. Tätä vaikutelmaa vahvistavat lasiseinän takana katsojaan päin olevien kahden työntekijän tai virkamiehen monitulkintaiset eleet.

Opettajan tietonurkka:

Pyydä opiskelijoita

- muuntamaan kohtaaminen myönteiseksi viestiksi, jossa kansalaiset saisivat tukea.

<https://art-collection.europarl.europa.eu/fi/collections/girokantor/>

Hannah Collins < Power is work, Work is power (diptych) > (1990)

"Power is Work, Work is Power" kuvastaa joidenkin valta-asemassa olevien henkilöiden katkeransuloista todellisuutta. Kuvassa näkyvää asianajajaa määrittää poliittisen vallan symbolina peruukki. Hän kääntää selkensä katsojalle ja paljastuu persoonattomaksi ja saavuttamattomaksi hahmoksi.

Opettajan tietonurkka:

Pyydä opiskelijoita

- etsimään taidehistoriasta ja nykyajan julkaisuista esimerkkejä teoksista tai kuvista, joissa näkyy henkilöiden selkä
- keskustelemaan siitä, millainen vaikutus tällä on katsojaan
- valitsemaan vaikutusvaltainen henkilö ja piirtämään tai maalaamaan hänet selkäpuolelta katsottuna
- pohtimaan, miten tämä kuvakulma muuttaa käsitystä tästä henkilöstä.

<https://art-collection.europarl.europa.eu/fi/collections/power-is-work-work-is-power-diptych/>

HAASTATELU

https://multimedia.europarl.europa.eu/en/video/art-in-democracy-exhibition_EP156094

Galli < An das Versorgungsamt > (1983)

Kahdesta edellisestä teoksesta poiketen vaikuttaa siltä, että Gallin pieni piirros on omistettu kevyesti ja huolettomasti sosiaaliturva- tai eläkevirastolle. Siinä on hämmentävä hahmo, joka on tunnistettavissa vain silmästä ja kädestä. Galli kuvaa sukupolvensa väkivaltaa naiivisti rujan hahmon kautta, semiotiikan, kielen ja symboliikan avulla. Epätavallinen hahmo yhdistettynä yksinkertaisiin, lapsenomaisiin viivoihin antaa piirrokselle mystisen tai lumoavan vaikutelman, joka muistuttaa sitä, miten lapsi saattaa kuvata mielikuvitusolentoa.

Taiteilija itse on lyhytkasvuinen, vain hieman yli metrin pituinen. Tämä henkilökohtainen tausta vaikuttaa hänen tapaansa kuvata hahmoja. Katsoja voi tuntea, että taiteilija on joutunut koko elämänsä ajan puolustamaan itseään, koska ei sovi muottiin, ja ymmärtää, kuinka raskasta tämän on täytynyt olla.

Opettajan tietonurkka:

Pyydä opiskelijoita

- pohtimaan vammaisten tilannetta yhteiskunnassamme ja kuvaamaan tilannetta, jossa vammaisella henkilöllä on erityinen rooli, valitsemalla vapaasti tekniikan ja muodon

tai

- ottamaan valokuvia ja luomaan valokuvasarja ihmisistä, jotka odottavat vuoroaan virastoissa keskustelemaan kansalaisten ja hallinnon välisestä suhteesta. Mitkä ovat myönteiset puolet? Mitä voitaisiin parantaa?

Huom! Opiskelijoiden on varmistettava, että ihmiset antavat suostumuksensa valokuvaamiseen.

<https://art-collection.europarl.europa.eu/fi/collections/an-das-versorgungsamt/>

4. Demokratiaan kohdistuvat riskit ja vaarat. Kansalaisyhteiskunnan taistelu sortoa vastaan

Tähän aihepiiriin kuuluvat taideteokset käsittelevät eri yhteisöjen kasvavaa kahtiajakoa ja konflikteja, tulevaisuutta koskevia pelkoja sekä yksilöiden lisääntyvää valvontaa. On vain loogista, että kohtaamme nämä aiheet ja huolenaiheet teossarjassa, joka on tuotettu kriisin ja myllerryksen aikana. Teokset kehottavat meitä olemaan tarkkanäköisiä ja pohtimaan kantojamme niiden kuvaamaan todellisuuteen.

Willie Doherty < Enduring, Derry > (1992)

Willie Doherty on vanginnut kaupunkikuvaan kotikaupunkinsa Derryn aution kadun, joka on hohtavan usvan peitossa ja josta asukkaat ovat joko poissa tai pysyttelevät sisätiloissa. Kuvasta puuttuvat ihmiset, mikä kuvastaa piilevän väkivallan ja jännityksen leimaamaa tilannetta. Hän käyttää siitä sanaa "Endurance", joka tarkoittaa sitkeyttä, päättäväisyyttä ja omantunnonarvoa.

Willie Doherty leikittelee sanojen ja kuvien välisellä yhteydellä, jota hyödynsivät jo 1900-luvun taidesuuntaukset, kuten dadaismi, surrealismi ja myöhemmin käsitetaide. Hän käyttää tätä kielellistä välinettä kuvaamaan Pohjois-Irlannin historiallisia, poliittisia ja sosiaalisia konflikteja. Hän viittaa myös viesteihin ja graffiteihin, joita molemmat konfliktin osapuolet ovat maalanneet Derryn seiniin. Tässä teoksessa kaupungin nykyinen rauhallinen tila ja sen menneisyyden kauhut asettuvat vastakkain. Doherty herättää tällä kuvauksella kysymyksiä siitä, miten tällaista on voinut tapahtua, ja antaa samalla ymmärtää, että vaikka aika kulkee eteenpäin, historiallinen menneisyys on yhtä lailla osa fyysistä "paikkaa" kuin muistojamme.

Opettajan tietonurkka:

Pyydä opiskelijoita

- etsimään samankaltaisia paikkoja alueeltaan, valokuvaamaan ne ja lisäämään niihin sanan, jolla on vahva viesti.

<https://art-collection.europarl.europa.eu/fi/collections/enduring-derry/>

Willie Doherty < Many Have Eyes But Cannot See (Dyptich) > (1992)

Näiden valokuvien viestit ovat ytimekkäitä ja ensi silmäyksellä kryptisiä. Vasemmalla sanat "Vanishing point" (katoamispaikka) ja oikealla "Blind spot" (sokea piste) tuovat mieleen alueet, jotka eivät ole valvottuja, joita kamerat tai partiot eivät näe, aivan kuten mekään emme näe kuolleita. Kuvien perspektiivit toimivat vertauskuvana muistolle, menneisyydelle ja unohdukselle.

Opettajan tietonurkka:

Pyydä opiskelijoita

- etsimään ympäristöstään valvottuja tai valvomattomia paikkoja
- ottamaan valokuvia näistä paikoista ja järjestämään ne joko valokuvatarinaksi tai kollaasiksi
- pohtimaan, miten valvonnan puute vaikuttaa ihmisten käyttäytymiseen näillä alueilla, ja keskustelemaan julkisen valvonnan eduista ja haitoista.

<https://art-collection.europarl.europa.eu/fi/collections/many-have-eyes-but-cannot-see-dyptich/>

Two/Four/Two (Costas Mantzalos, Constantinos Kounnis) < Believe in me > (2007)

Kaksikon Two/Four/Two valokuvassa "Believe in me" on kiehtova visuaalinen elementti, jolla on kyky tarkkailla ja tiedostamattomasti tutkia tiettyjä maan ja sosiaalisen olemassaolon piirteitä. Tämä elementti on valtava ihmisen silmäluomi, joka on sijoitettu vankilan kaltereita muistuttavan metalliritilän taakse.

Opettajan tietonurkka:

Pyydä opiskelijoita

- luomaan samanlainen ritilä, vaikka tavallisesta laatikosta
- viemään tämä laatikko eri paikkoihin ja ottamaan valokuvia
- pohtimaan tällaisen ritilän vaikutuksia ympäristöönsä ja katsojaan.

<https://art-collection.europarl.europa.eu/fi/collections/believe-in-me/>

HAASTATTELU

https://multimedia.europarl.europa.eu/en/video/art-in-democracy-exhibition_EP156092

James Hanley < The Convert > (1992)

Hanley on tunnustettu irlantilainen muotokuvataiteilija Dublinista. Hän käyttää teoksissaan usein esittävää tyyliä. Hänen maalauksissaan hahmot ovat keskipisteinä ja päähenkilönä, joiden ympärille hän luo narratiiveja.

Maalauksessa "The Convert" nämä elementit eivät oikein tunnu sopivan yhteen, mikä herättää katsojan uteliaisuuden. Pukuun ja saappaisiin pukeutunut nuori mies on kiipeämässä puuhun. Toisessa kädessään hän pitelee sahaa, jonka merkitys ei selkeästi ilmene maalauksesta. Hän on mitä ilmeisimmin vaarallisessa tilanteessa ja näyttää pakenevan alapuolellaan riehuvaa tulipaloa. Hänen yrityksensä on kuitenkin jossain määrin hyödytön ja absurdi. Päästyään puunlatvaan hän ei enää voi paeta alhaalta uhkaavaa vaaraa.

Teoksen nimi "The Convert" viittaa henkilöön, joka muuttaa vakaumustaan lähinnä uskonnollisessa tai poliittisessä yhteydessä, mutta kuvasta ei ilmene tällaista tilannetta. Nuori mies on kuitenkin silmin nähden odottamattomassa ja epätoivoisessa tilanteessa, josta hän yrittää paeta. Teoksen värit ja tyyli tukevat tätä paon dramaattista visualisointia.

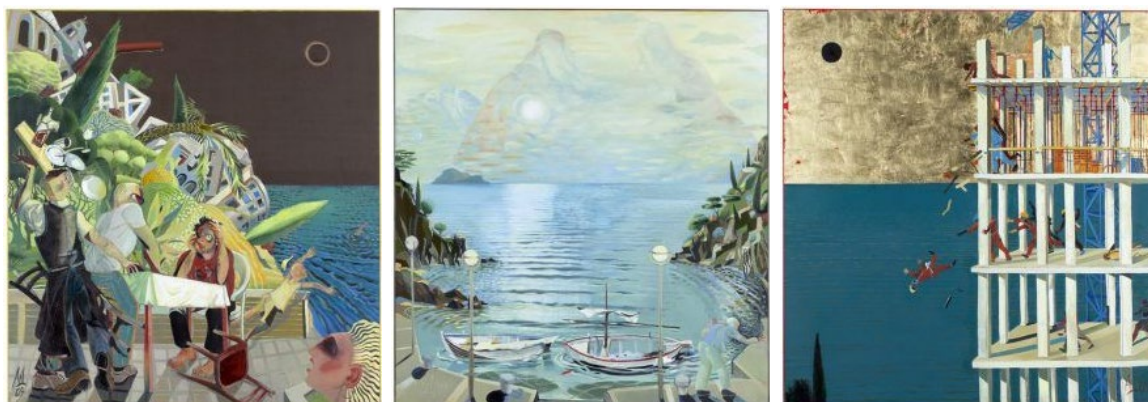
Opettajan tietonurkka:

Pyydä opiskelijoita

- ajattelemaan ihmisiä, jotka pakenevat vaarallisista tilanteista. Maailmassa on tällä hetkellä monia kriisivyöhykkeitä, joilta ihmiset pakenevat. Opiskelijoiden pitäisi pohtia näiden ihmisten kohtaamia vaaroja sekä mahdollisten pakoreittien hyötyjä ja haittoja
- luomaan kuvauksen saapumisesta turvalliseen ympäristöön. Mitä nämä ihmiset tuntevat, mitä heillä on mukanaan ja mitä kaikkea he kohtaavat?

<https://art-collection.europarl.europa.eu/fi/collections/the-convert/>

Andrey Daniel < Trilogy: The elusive Meaning of Cause and Effect; To Bruegel: The Mating Season of the Leviathans; The Death of the Worker X > (2009)

Kun hallituksesta tulee valtava koneisto, joka ei tee työtä kansalaistensa hyväksi vaan sen sijaan manipuloi ja loukkaa heidän yksityisyyttään, se muuttuu myyttisen Leviatanin kaltaiseksi hirviömäiseksi hahmoksi. Andrei Daniel kuvaa visuaalisesti maailmanlopun tapahtumia, joita hän käyttää varoituksina. Hän kuvaa valtamerestä nousevan Leviatanin. Kunnianosoituksena Pieter Brueghel vanhemmalle Danielin triptyykissä on myös tavallisia 2000-luvun ihmisiä, kuten turisteja ja rakennustyöläisiä. Bulgariassa Danielia ei pidetty vain taiteilijana vaan myös yhteisön johtajana, kollegana ja mentorina. Daniel uskoi vakaasti, että taiteilijoiden tulisi luoda ja sulauttaa yhteen merkityksellisiä tarinoita. Hän totesi kerran, että jos taiteilijat eivät opi keksimään ja yhdistelemään merkityksiä, sekä omassa mielessään että laajempia ihmisryhmiä varten, heidän olemassaolonsa saattaa vaikuttaa pikemminkin passiiviselta kuin intohimoiselta ja tarkoituksenmukaiselta.

Opettajan tietonurkka:

Pyydä opiskelijoita

- etsimään mytologiasta hahmoja tai historiasta legendoja, jotka voisivat liittyä nykypäivän yhteiskunnalliseen ja poliittiseen tilanteeseen
- havainnollistamaan tätä yhteyttä maalauksessa, piirroksessa tai kollaasissa. Opiskelijat voivat myös luoda kuvasarjan kyseessä olevan teoksen tapaan.

<https://art-collection.europarl.europa.eu/fi/collections/to-bruegel-from-trilogythe-elusive-meaning-of-cause-and-effect-the-mating-season-of-the-leviathans-the-death-of-the-worker-x/>

Flo Kasearu < Fears of a Museum Director > (2014)

Flo Kasearu on tehnyt piirrossarjan, joka kantaa nimeä "Fears of a Museum Director" ja jossa hän kuvaa humoristisesti erilaisia vaaroja ja katastrofeja, kuten terrori-iskuja, sotia ja vandalismia. Näistä näennäisen koomisista piirroksista välittyy myös syvällisempi viesti. Ne ilmentävät ahdistusta epävarmasta tulevaisuudesta, vaikka muistuttavat tyyliltään pilapiirroksia. Piirroksissaan Kasearu esittää erilaisia äärimmäisiä katastrofitapahtumia, jotka voivat kohdata mitä tahansa julkista tai yksityistä laitosta. Näin hän korostaa demokratiaan ja vapauteen kohdistuvia uhkia.

Opettajan tietonurkka:

Pyydä opiskelijoita

- jatkamaan piirrossarjaa muilla mahdollisilla vaaroilla ja katastrofeilla.
- valitsemaan joku muu laitos, joka voisi olla vaarassa, esimerkiksi parlamenttitalo, ja kuvaamaan uhkia, joita siihen saattaisi kohdistua.

<https://art-collection.europarl.europa.eu/fi/collections/fears-of-a-museum-director/>

Yannis Gaitis < The Parade > (1983)

Yannis Gaitisin maalaus "The Parade" vuodelta 1983 on vaikuttava vertauskuvallinen kuvaus riskeistä, joita liittyy kritiikittömään ajatteluun ja sosiaaliseen vieraantumiseen. Taideteoksessaan Gaitis kuvaa liikakansoittumisen, indoktrinaation ja tasapäistämisen käsitteitä esittämällä identtisiä vaikuttavia ihmisiä, jotka seisovat limittäisissä riveissä. Hän on lisännyt tähän jäykkään henkilöasetelmaan ripauksen huumoria, jotta teos olisi helpommin katsojien lähestyttävissä. Kuvauksellaan hän valottaa yhteiskuntajärjestelmää, jossa ihmiset pyritään pakottamaan samaan musertavaan muottiin.

Opettajan tietonurkka:

Pyydä opiskelijoita

- keräämään valokuvia joukkokokouksista ja mielenosoituksista ja järjestämään ne kollaasiksi.
- keskustelemaan siitä, milloin nämä tapahtumat ovat hyödyllisiä yhteiskuntien kannalta ja milloin ne ovat vaarallisia.

<https://art-collection.europarl.europa.eu/fi/collections/the-parade/>

Dan Wolgers < Här slutar allmän väg (End of the public road) > (1995)

Dan Wolgersin työt voivat herättää epämiellyttäviä tuntemuksia. Teoksessa katsojat voivat nähdä itsensä kuljettamassa ajoneuvoa, joka heijastuu tienreunassa olevasta metallinsinisestä kyltistä. Tämän kyltin jälkeen tie ei ole enää yleisessä käytössä. Nimetön omistaja osoittaa alueen olevan yksityisomaisuuttaan – kiellettyä maata, jonne luvaton tunkeutuminen on kielletty. Jos pidämme julkista tietä sivilisaation ja oikeusvaltion symbolina, voimme tulkita tämän valokuvan kryptiseksi varoitukseksi siitä, mitä on sen alueen ulkopuolella, jossa vallitsee oikeusvarmuuden periaate.

Opettajan tietonurkka:

Pyydä opiskelijoita

- etsimään ympäristöstään samanlaisia esimerkkejä paikoista, joissa julkinen alue päättyy.
- kuvaamaan maalauksessa tai piirroksessa sitä, mitä tällaisten rajojen ulkopuolelta löytyy.
- keskustelemaan tällaisen poissulkemisen vaikutuksista kansalaisiin.

<https://art-collection.europarl.europa.eu/fi/collections/end-of-public-road-iii/>

5. Joukkotiedotusvälineet ja demokratia

Olaf Metzel < Il Messagero, mercoledì 12. October 1988 > (1989)

Olaf Metzelin ja Antoni Clavén töissä keskeisenä teemana on vallan, median ja yleisön välinen suhde. Metzelin teoksessa omaksutaan suurempi ja provosoivampi lähestymistapa, jossa uutistieto muuntuu lähestulkoon kultaiseksi palvonnan kohteeksi.

Taiteessaan Olaf Metzel tarkastelee usein median vaikutusta yleisön käsityksiin ja näkemyksiin arkisista tapahtumista. Yksi hänen merkittävimmistä teoksistaan, "Il Messagero, mercoledì 12. ottobre 1988" vuodelta 1989, koostuu metallimatriiseista, joita käytettiin samannimisen italialaisen sanomalehden painamiseen kyseisenä päivänä. Nykypäivän etäännyneiden katsojien on lähes mahdotonta erottaa matriiseissa esitettyjä kriittisiä aiheita – kidnappauksia, terroritekoja ja tragedioita – alumiinisen reliefityön rypistyneestä pinnasta.

Opettajan tietonurkka:

Pyydä opiskelijoita

- valitsemaan tietty päivä ja keräämään uutisia eri mediakanavista. Tavoitteena on mennä sanomalehtijulkaisuja pidemmälle ja verrata eri kanavien, kuten sosiaalisen median, tarjoamia esitysmuotoja.
- yhdistämään havaintojaan ja luomaan vastaavanlainen kollaasi.
- keskustelemaan kollaasin vaikutuksesta yleisöön.

<https://art-collection.europarl.europa.eu/fi/collections/il-messagero-mercoledi-12-ottobre-1988/>

Antoni Clave < New York II > (1989)

Antoni Clavén maalauksessa kuvataan uutisten ja lehdistön merkitystä ja sitä, kuinka ne levittäytyvät kaikkialle kaupunkitilaan. "New York II" (1989) käsittelee sitä, miten kulttuuria levitetään ja käytetään jatkuvasti ja miten nopeasti se kuluu ja tulee korvatuksi. Clavé käyttää popartteen estetiikkaa ja kollaasitekniikoita, joissa sanoma- ja aikakauslehdistä otettuja kuvia kiinnitetään suoraan maalauksen pintaan. Tämä lähestymistapa muistuttaa 1960-luvulla vaikuttaneen amerikkalaisen taitelijan Robert Rauschenbergin tyyliä, jossa eri kuvia kerrostetaan siten, että ne muistuttavat palimpsestiä, ja niitä täydennetään voimakaspigmenttisillä paksuilla vedoilla.

Opettajan tietonurkka:

Pyydä opiskelijoita

- valitsemaan tietty päivä ja yksi heitä kiinnostava aihe.
- keräämään samaan aiheeseen liittyviä artikkeleita eri sanomalehdistä.
- leikkaamaan ja liimaamaan nämä artikkelit kankaalle tai pahville.
- täyttämään välitila artikkeleihin ja aiheeseen liittyvillä maalatuilla elementeillä.
- keskustelemaan siitä, miten sama asia on esitetty eri sanomalehdissä ja miten tämä vaikuttaa lukijaan.

<https://art-collection.europarl.europa.eu/fi/collections/new-york-ii/>

Anna Baumgart < Wall > (2008)

Multimediatiteilija Anna Baumgart hyödyntää viittauksia sanomalehtiutisiin, myös niiden teksteihin ja valokuviiin. Tässä teoksessa Baumgart herättää eloon järkyttävän ja traagisen tositilanteen, joka kuvastaa Euroopan historian tiettyä ajankohtaa. Hän poimii valokuvasta hahmoja, joiden nähdään kiipeävän ikkunoista tai kävelevän pois omaisuuttaan kantaen, ja luo heidät uudelleen veistoksina, joista jokaisesta hän maalaa vain puolet.

Yhden hahmon jalkaan on kaiverrettu isoilla kirjaimilla uutistoimiston nimi: Reuters Forum. Se kertoo tämän veistosryhmän inspiraatiolähteen. Teoksen visuaalisena viitekohtana toimii lehdistökuvaa (oikea reuna), johon on ikuistettu ryhmä berliiniläisiä, jotka pakenevat kodeistaan elokuussa 1961 ennen muurin pystyttämistä.

Baumgart kunnioittaa veistostensa valokuvajournalistista alkuperää jakamalla jokaisen henkilön kahteen selkeään puolikkaaseen: etupuolen sävyt ovat harmaita ja takapuoli on yksitoikkoisen valkoinen. Tämä jaottelu heijastaa siirtymää kaksiulotteisesta valokuvasta kolmiulotteiseen veistokseen.

Vaikka veistos on paljon abstraktimpi kuin alkuperäinen valokuva eikä siinä näy yksityiskohtaisesti henkilöiden kasvopiirteitä, Baumgart herättää taidokkaasti henkiin henkilöiden mukanaan kantamat esineet ja ikuistaa jopa laatikoiden ja laukkujen tekstuurin. Berliiniläisten asennoista ja eleistä välittyvä kiireen ja pelon tunne näkyy hartsihahmoissa hieman lievemmin kuin valokuvassa. Silti ne ilmentävät kuvattujen ihmisten paniikkia heidän paetessaan kodeistaan lopullisesti. Valokuvassa näkyvän taustan poisjättäminen korostaa hahmoja entisestään.

Opettajan tietonurkka:

Pyydä opiskelijoita

- etsimään samanlaisia kuvia, joissa ihmiset pakenevat kodeistaan.
- luomaan pienoismalleja näiden kuvien pohjalta. Tähän voi käyttää esimerkiksi kenkälaatikkoa ja muovailumateriaalia.
- asettamaan erilaiset teokset pyramidiksi keskeiselle paikalle koulussa, jotta muut voivat nähdä ne ja vertailla niitä.

<https://art-collection.europarl.europa.eu/fi/collections/wall-5-sculpture-ensemble/>

Frank Thiel < Berlin > (1990)

Valokuvat todistavat Berliinin muurin olleen tappava este, joka symboloi viime vuosikymmenten syvää ideologista kuilua neuvostoblokin ja lännen välillä. Historiallinen hetki, jolloin muuri purettiin vuonna 1989, on ikuistettu joihinkin Frank Thielin "Berlin"-sarjan valokuviiin vuodelta 1990. Valokuvat kertovat hänen tarkasta havainnointitaidostaan ja muutoksista jatkuvasti uudistuvassa kaupunkimaisemassa. Ne ovat tilannekuvia, jotka heijastavat muutoksen aikoja ja niiden tuloksena syntyvää historiallista ja urbaania tilkkutäkkiä.

Hänen otoksensa dokumentoivat epätäydellisyyttä, katoavaisuutta ja muutosta ja tarjoavat katsojalle tilaisuuden nähdä ja ymmärtää historiallisia kehityssuuntauksia konkreettisessa muodossa. Tämä tekee hänen teoksistaan tunteilemattomia aikalauskertomuksia, jotka ovat osa suurempaa ideologista ja arkkitehtonista narratiivia.

Opettajan tietonurkka:

Pyydä opiskelijoita

- etsimään ja/tai ottamaan valokuvia, jotka esittävät kaupungissanne tapahtunutta kaupunkikehitystä.
- järjestämään tätä kehitystä todistavat valokuvat kertomukseksi tai näyttelyksi.

tai

- luomaan taideteoksia Berliinin muurin vaikutuksista Eurooppaan.

6. Demokratia ja kaupunkien muuttuminen

Tässä osiossa esitellään taideteoksia, jotka kuvastavat eri tavoin Euroopan unioniin liittymisen vaikutuksia ihmisten elämään heidän kotimaassaan. Ne vaihtelevat kriittisistä ja skeptisistä idealistisiin kuvauksiin, jotka esittävät kaupunkimaisen eri puolia ja sen muuttumista.

Nadezhda Oleg Lyahova < Motif I (State Machine) > (2008)

"Motif I (State Machine)" on osa vuosina 2007–2009 toteutettua hanketta "Globally and on a Long-term Basis the Situation is Positive" (globaalisti ja pitkällä aikavälillä tilanne on myönteinen). Hankkeeseen sisältyy Sofian kaduilla kuvattujen lyhytvideoiden sarja samoin kuin kokoelma kankaalle tehtyjä digitaalisia vedoksia, joita kutsutaan motiiveiksi ja jotka ovat videoista poimittuja vakakuvia.

Tässä digitaalisessa vedoksessa taiteilija käsittelee kaupunkikehityksen ylilyöntejä ja valtion puuttumista suurten kaupunkien suunnitteluun. Kuvassa näkyy horisontaalisiin riveihin järjestettyjä kaivinkoneita, jotka tuovat mieleen avaruusolentojen armeijan alkeellisessa videopelissä. Koneet symboloivat Bulgarian valtaisaan rakennusbuumia maan liittyttyä Euroopan unioniin.

Kuten Lyahova on itse todennut:

"Bulgaria liittyi EU:hun 1. tammikuuta 2007, ja siitä tuli täysivaltainen jäsen. Näin ollen Bulgarialla on mahdollisuus osallistua kaikkiin "erityisiin", "alueellisiin", "innovatiivisiin", "rajat ylittäviin" ja "monikulttuurisiin" hankkeisiin, joiden tavoitteena on "EU:n normien" täytäntöönpano ja joiden ansiosta voimme myös hyödyntää EU:n tarjoamia "monenlaisia mahdollisuuksia". [...]

Maahan tuli yrittäjähenkisiä sijoittajia, jotka toivat mukanaan kaikenlaisia laitteita ja ihmisiä. Aloitettiin intensiiviset rakennustyöt. Rakennuskoneet jyrisivät naapurustossa. Vihreän nurmen tilalle tuli betonia ja rautaa. Ukkosen, mudan ja pölypilvien keskellä innokkaat ihmiset ja koneet kantavat päivittäin kortensa kekoon eurooppalaisen tulevaisuuden eteen."

Opettajan tietonurkka:

Pyydä opiskelijoita

- etsimään esimerkkejä muutoksista, joita EU-jäsenyys on tuonut mukaan heidän kotimaassaan ja alueellaan.
- tutustumaan verkkosivustoon "Näin EU toimii hyväkseni", jossa on saatavilla heidän asuinpaikkaansa koskevia tietoja.
<https://what-europe-does-for-me.eu/fi/home>.
- luomaan tältä pohjalta oman taideteoksen. Muoto ja tekniikka riippuvat valitusta aiheesta.

<https://art-collection.europarl.europa.eu/fi/collections/motif-i-state-machine/>

Rafal Olbinski < La Pologne dans l'U.E. > (2004)

Tässä julisteessa naispuolinen Eurooppa, josta tulee mieleen Italian renessanssi, nukkuu levollisesti taustallaan rauhallinen luontomaisema. Hänen unistaan ilmestyy ikonisia puolalaisia rakennuksia, mistä syntyy idyllinen ja idealistinen tulkinta. Rakennukset ovat Puolasta Świętokrzyskien alueelta, jossa Olbiński varttui aikuiseksi. Juliste kuvastaa Euroopan unionin laajentumista, kun uudet jäsenvaltiot liittyivät unioniin ja avasivat ikkunan tai oven uuteen EU:hun.

Opettajan tietonurkka:

Tätä teosta voidaan käsitellä yhdessä edellisen kanssa.

Pyydä opiskelijoita

- valitsemaan joko kriittinen ja rakentava tai idealistinen lähestymistapa ja luomaan oma taideteos.

Vasilena Gankovska < An Afternoon at Burggarten #2 > (2007)

Teos "An Afternoon at Burggarten #2" on osoitus Gankovskan taidokkaasta kyvystä yksinkertaistaa monimutkaisia arkkitehtonisia elementtejä ja taustoja hienostuneiksi viivoiksi ja verkoiksi. Näistä syntyy kangas, jota vasten ihmisten sosiaalinen elämä ja ideologiat heijastuvat. Teos on osoitus taiteilijan huolellisesta graafisesta esityksestä. Hän tarjoaa tuoreen näkökulman kaupunkimaisemiin ja tärkeisiin maamerkkeihin kiinnittäen huomiota sekä niiden esteettisiin että sosiokulttuurisiin näkökohtiin. Maalaus esittää iloisia ja huolettomia nuoria, jotka ovat kerääntyneet viettämään vapaa-aikaa ja keskustelemaan Wienin Burggarten-puistoon. Se luo miellyttävän kuvan epävirallisesta demokraattisesta toiminnasta kaupunkiympäristössä.

Opettajan tietonurkka:

Pyydä opiskelijoita

- ottamaan valokuvia ulkosalla tapahtuvasta koulun toiminnasta tai oman alueensa sosiaalisesta elämästä. Valokuvassa pitäisi näkyä kaupunkiympäristöä.
- muuntamaan valokuva piirroksiksi tai maalaukseksi.

<https://art-collection.europarl.europa.eu/fi/collections/an-afternoon-at-burggarten-2/>

**Boris Missirkov and Georgi Bogdanov < Valchevs Family, Buzludzha Peak >
(From the "Weekend 2126" Series; Edition of 3 + 1) (2008)**

Tämä kaksikon Boris Missirkov ja Georgi Bogdanov digitaalinen valokuva ohjaa katseemme kohti kommunistisen ajan arkkitehtonista perintöä. Sen keskiössä on Bulgarian kommunistisen puolueen muistomerkki Buzludzha, joka on rakennettu vuonna 1981. Sitä pidetään poikkeuksellisena monumentaalisenä reliikkinä, joka on säilyttänyt futurististen ja tieteiselokuvamaisen ulkonäkönsä.

Muotokieleltään brutalistinen ja retrofuturistinen rakennus, joka muistuttaa avaruusalausta, piirtyy selkeästi kuvitteellista maisemaa vasten. Maisemasta on erotettavissa perinteisiin kansallispukuihin pukeutuneita perheen jäseniä, mikä luo kontrastia futuristisen arkkitehtuurin ja ihmisten kulttuuriperinnön välille.

Opettajan tietonurkka:

Pyydä opiskelijoita

- valitsemaan alueellaan sijaitseva merkittävä rakennus (esimerkiksi kaupungintalo), joka liittyy demokratiaan, ja ottamaan valokuvia siitä.
- käyttämään mielikuvitustaan ja keksimään rakennukseen liittyviä narratiiveja.
- varmistamaan, että heillä on kaikki tarvittavat oikeudet ottaa valokuvat.
- luomaan rakennukseen liittyvää narratiivia kuvaava galleria.

<https://art-collection.europarl.europa.eu/fi/collections/valchevs-family-buzludzha-peak/>

7. Taiteen demokratisointi

Yksi tähän teemaan liittyvien taideteosten huomattavista piirteistä on niiden yhdistyminen jokapäiväiseen elämään ja merkittävien ajankohtaisten aiheiden käsittely. Teoksissa tarkasteltavia teemoja ovat esimerkiksi kulttuurin ja markkinoiden, muuttoliikkeen ja perhedynamiikan vuorovaikutus, mikä osoittaa vahvaa yhteyttä tämänhetkisiin sosiaalisiin ongelmiin.

Jaan Elken < Knock, Knock Knocking On Heaven's Door > (2007)

Taiteella on nykyään merkittävä rooli poliittisten ja yhteiskunnallisten aiheiden käsittelyssä. Yksi vaikuttavimmista ja tunnistettavimmista ilmaisumuodoista on graffititaide. Jan Elkenin teos "Knock, Knock Knocking On Heaven's Door" edustaa tasismin (abstraktin maalaustaiteen tyyli) ja graffititekniikoiden luovaa yhdistelmää.

Ennen kuin hän siirtyi kokeilemaan tätä tyyliä Elken keskittyi taiteessaan hyperrealismiin. Hän ajautui kuitenkin graffitin pariin asuessaan Lasnamäen gettoalueella. Siellä hänen piti usein kulkea studiollaan urbaanien symbolien ja graffitien täyttämien sisätilojen läpi. Elkenin taiteellinen suunnanmuutos heijastaa katukulttuurin vaikutusta hänen teoksiinsa.

Opettajan tietonurkka:

Pyydä opiskelijoita

- maalaamaan itse ideoimansa graffiti. Opilaille kannattaa ensin antaa taustatietoja graffitimaalauksesta, joka edellyttää erityistekniikoita.
- yhdistämään maalaukseen teksti, jossa on demokratiaan liittyvä viesti.

<https://art-collection.europarl.europa.eu/fi/collections/knock-knock-knocking-on-heavens-door/>

Joep van Lieshout < Medicijnkastje (Medicine cabinet) > (1992)

Ensi silmäykseltä teos näyttää vaatimattomalta metallilaatikolta, jonka ulkopinta on harmaa ja joka muistuttaa tavallista teollista tuotetta. Se vaikuttaa käsitteelliseltä taideteokselta, josta puuttuu taiteilijan omaleimainen kädenjälki. Siihen sisältyy kuitenkin mielenkiintoinen vastakohta. Kun avaat kaapin oven, löydät taiteilijan allekirjoituksen kaiverrettuna näkyvästi kaapin alaosaan. Lääkekaappi on teollisesti tuotetun kappaleen jäljennös, josta on tullut itsenäinen taideteos kopiointi- ja kahdentamisprosessin kautta. Esine kehittyy alkuperäisestä muodostaan joksikin suuremmaksi kuin mitä se alun perin oli.

Joep van Lieshout perusti vuonna 1995 Atelier Van Lieshout -ateljeen, jolla on erityinen tehtävä: haastaa mielikuvaa taiteellisesta nerosta. Ateljee on erikoistunut luomaan käytännöllistä ja mielikuvituksellista taidetta, johon yhdistyy huumoria ja joka palvelee yhteiskuntaa. Van Lieshoutin monialainen lähestymistapa hämärtää taiteen, muotoilun ja arkkitehtuurin välisiä rajalinjoja. Samalla hän seikkailee taidekäsitöiden ja massatuotettujen käyttöesineiden välimaastossa.

Opettajan tietonurkka:

Tämä taideteos muistuttaa valmisesineitä (vrt. Marcel Duchamp).

Pyydä opiskelijoita

- nimeämään heidän jokapäiväiseen elämäänsä liittyvä esine
- antamaan sille uusi konteksti ja merkitys, jotka välittävät myönteisen, tulevaisuuteen suuntautuneen yhteiskunnallisen viestin.

<https://art-collection.europarl.europa.eu/fi/collections/medicijnkastje/>

HAASTATELU

https://multimedia.europarl.europa.eu/en/video/art-in-democracy-exhibition_EP156090

Marko Blažo < Warhol 1 > (2007)

Elintarvikkeiden valmistus ja kulutus, joita elintarviketeollisuus ja markkinointi ovat merkittävästi muuttaneet, ovat keskiössä tässä Marko Blažon hatunnostossa Andy Warholille. Teos osoittaa kunnioitusta kuuluisan amerikkalaisen taiteilijan Andy Warholin ikoniselle vuoden 1962 sarjalle, joka koostui 32:sta Campbellin keittotölkistä ja jota nykyään pidetään pop-taiteen käännekohtana.

Blažo ympäröi keittotölkkin kreikkalaisroomalaisella pylväiköllä eli suurella arkkitehtonisella rakenteella, joka tuo mieleen muinaisen Rooman ja klassisen taiteen. Tämä taiteellinen valinta viittaa klassisen kulttuurin ja massatuotantoon perustuvan kulutuskulttuurin väliseen yhteyteen ja yhdistää nämä kaksi erilaista maailmaa.

Opettajan tietonurkka:

Pyydä opiskelijoita

- etsimään vastaavia esimerkkejä historiasta ja nykypäivästä. Ajatuksena on yhdistää taide- ja kulttuuriperintö nykyaikaan.
- luomaan taideteos, jossa nämä kaksi seikkaa yhdistyvät.

<https://art-collection.europarl.europa.eu/fi/collections/warhol-1/>

Ruth Bianco < Lines of Migration > (2020)

Muuttoliikkeet ja niiden merkittävät vaikutukset perheisiin ja yhteiskuntiin ovat olleet keskeisiä teemoja maltalaisen taiteilijan Ruth Biancon teoksissa. Tämä teos tarkastelee muuttoliikettä eri näkökulmista, sekä ihmisten että lintujen. Muuttoliikkeestä tuli erityisen kiistanalainen aihe covid-19-pandemian aikana, jolloin maailma turvautui etäyhteyksiin ja sosiaalisesti eristäytyneisiin viestintämuotoihin, rajoista tuli entistä hatarampia ja ihmisten liikkumista ja elintilaa rajoitettiin tiukoin määräyksin. Taideteos kokoaa yhteen katkelmia näistä jatkuvista kertomuksista, joista syntyy toisiinsa kytkeytyvien, vaikka rikkinäisten, tarinoiden visuaalinen sommitelma.

Opettajan tietonurkka:

Pyydä opiskelijoita

- luomaan oma kollaasi tai kooste, joka liittyy muuttoliikkeeseen.
- pohtimaan merkityksellisiä seikkoja, joita tulisi korostaa: mistä syystä matkaan lähdetään, mitä pakata mukaan ennen lähtöä ja mitä vaaroja matkalla voi kohdata.

<https://art-collection.europarl.europa.eu/fi/collections/lines-of-migration/>

HAASTATELU

https://multimedia.europarl.europa.eu/en/video/art-in-democracy-exhibition_EP156088

Edith Karlson < Family > (2019)

Tämä "Family"-niminen taideteos tarjoaa ainutlaatuisen näkökulman perhesuhteisiin. Karlson on tunnettu hirviöiden tai eläinten kaltaisista hahmoistaan, jotka saavat innoituksensa sukupuuttoon kuolleista olennoista ja myyttisten paholaisten keskiaikaisista kuvauksista ja joihin fantasiakirjallisuus ja -elokuvat ovat vaikuttaneet. Hänen veistoksensa liittyvät usein satuihin, koska niissä eläimille tai olennoille annetaan ihmismäisiä piirteitä ja käytösmalleja. Näin niitä voidaan käyttää nyky-yhteiskunnan tarkasteluun kriittisestä näkökulmasta.

Opettajan tietonurkka:

Pyydä opiskelijoita

- etsimään vanhoja ja tuoreempia perhevalokuvia.
- järjestämään kokoelma aikajärjestykseen.
- antamaan valokuville otsikot, jotka kuvaavat aikojen kuluessa tapahtuneita yhteiskunnallisia muutoksia ja kehityskulkuja.

<https://art-collection.europarl.europa.eu/fi/collections/family/>

OSA 2

Taiteilijoiden haastattelut

Tässä osiossa on ideoita siitä, miten joidenkin näyttelyssä mukana olevien taiteilijoiden haastatteluja voidaan käyttää opetuksessa. Taiteilijat tuovat esiin eri tapoja, joilla heidän teoksensa liittyvät demokratiaan. He kertovat, millaista on olla taiteilija ja mitä yhteiskunnallisia ja poliittisia vaikutusmahdollisuuksia heidän taiteellaan on meitä ympäröivässä maailmassa. He ilmentävät visuaalisen ilmaisun keinoin omia kokemuksiaan, joita värittävät heidän monenlaiset taustansa ja eri kotimaansa.

Haastatteluista on poimittu puhujien keskeisiä ajatuksia ja korostettu niiden avainsanoja, minkä tavoitteena on helpottaa keskustelua luokassa. Kunkin haastattelun yhteydessä on viisi kysymystä, jotka liittyvät haastateltujen keskeisiin ajatuksiin. Niitä voidaan hyödyntää keskustelun aloittamiseksi opiskelijoiden kanssa. Jotkin esiin nostetuista näkökohdista saattavat edellyttää taustatutkimusta. Viimeinen sivu on tämän tueksi luettelo, jossa on hyödyllisiä linkkejä erilaisiin lisäresursseihin.

EP-156086 - Art in Democracy näyttely: Françoise Schein

Taideteos: <https://art-collection.europarl.europa.eu/fi/collections/ideoglyphe-europeen/>

Haastatella:

https://multimedia.europarl.europa.eu/en/video/art-in-democracy-exhibition_EP156086

Videossa käytetyt avainsanat:

*"Kaipasin eri **kieliä**, kaipasin jopa **Euroopan hullua historiaa**. En ollut ranskalainen, ehkäpä olin belgialainen, mutta en tuntenut olevani italialainen tai puolalainen tai espanjalainen. **Olin yhtä aikaa niitä kaikkia.**"*

*"Vuonna 1989 [Neuvostoliiton hajotessa] minusta oli valtavan kiinnostavaa nähdä ja tiedostaa, että – kuten sanoin aiemmin – Eurooppa on muutakin kuin vain Ranska ja Saksa ja Puola. **Eurooppa ovat ihmiset, jotka liikkuvat paikasta toiseen ja luovat muunlaisia, suunnittelemattomia alueita.**"*

*"Olen sitä mieltä, että **demokratia on suoraan sanoen ainoa tapa, jolla maanosat ja kansat voivat toimia**. Demokratiassa kaikki voivat ilmaista, mitä ajattelevat, niin sinä kuin minäkin. **Meillä on mielipiteen- ja sananvapaus**. On selvää, että kun suuri joukko ihmisiä ilmaisee mielipiteensä, asioista tulee monimutkaisia, mutta se on silti ainoa poliittinen keino saada Eurooppa toimimaan. Demokratia on ainoa keino, ei ole mitään muuta."*

*"**Eikä pidä unohtaa, että Euroopan unioni itse asiassa luotiin valtavan maanosan suojelemiseksi ja rakentamiseksi**. Se on 450 miljoonan ihmisen koti, ja Euroopan olemassaolo muiden suurvaltojen, kuten Yhdysvaltojen, Venäjän ja Kiinan, rinnalla on todellakin erittäin tärkeää. Jos ihmiset eivät ymmärrä tätä, he ovat varmasti sokeita, koska **meidän on toimittava yhdessä. Muuta keinoa ei ole.**"*

Kysymyksiä keskustelun aloittamiseksi luokassa:

1. Miten ymmärrät taiteilijan toteamuksen "Olin yhtä aikaa niitä kaikkia"?
2. Mitä taiteilija tarkoittaa sillä, että "ihmiset liikkuvat paikasta toiseen ja luovat uusia alueita"?
3. Mikä rooli sananvapaudella taiteilijan mukaan Euroopassa on?
4. Miksi Euroopan unioni perustettiin? Vertaa taiteilijan näkemystä historiallisiin tapahtumiin.
5. Miksi taiteilija korostaa "yhdessä toimimisen" merkitystä ainoana vaihtoehtona Euroopassa?

EP-156094 – Art in Democracy näyttely: Hannah Collins

Taideteos: <https://art-collection.europarl.europa.eu/fi/collections/power-is-work-work-is-power-diptych/>

Haastatella:

https://multimedia.europarl.europa.eu/en/video/art-in-democracy-exhibition_EP156094

Videossa käytetyt avainsanat:

*"Ajattelen, että tehtäväni on aina ollut puhua **vallasta** ja **osallistua järjestelmiin, joilla sen käyttöä edistetään**. Teokseni liittyy juuri siihen – siihen, että **ihmisille annetaan mahdollisuus käyttää valtaa**, tai ainakin se **herättelee meitä ajattelemaan ja katsomaan, tekemään päätöksiä**. Sen tarkoituksena ei kuitenkaan ole kertoa, mitä ajatella."*

*"Pitkä peruukki on **tuomarin** peruukki [...] ja lyhyt kiharainen peruukki kuuluu **asianajajalle**. Toinen henkilö siis **puhuu vallankäyttäjälle** ja toinen **antaa tuomioita**."*

*"Uskon **äänestämiseen** täysin. Uskon **parlamenttiin** täysin. Ajattelen, että verrattuna muihin järjestelmiin **olemme todella onnekkaita, että meillä on mahdollisuus niihin**. Meidän on **tuettava niitä** kaikin käytettävissä olevin keinoin, tekemällä **työtä, protestoimalla, äänestämällä, puhumalla yhteiskunnasta ja edistämällä sen toimintaa** kaikin mahdollisin tavoin."*

Kysymyksiä keskustelun aloittamiseksi luokassa:

1. Mitä taiteilija ajattelee vallankäytöstä, sen järjestelmistä ja yksittäisistä ihmisistä sen yhteydessä? Mitkä ovat niiden väliset suhteet? Mitä oikeuksia ja velvollisuuksia niillä on?
2. Millaista valtaa kansalaisilla on demokratioissa?
3. Millä tavoin näissä teoksissa kuvatut tuomari ja asianajaja edustavat sitä vallankäyttöä, johon taiteilija viittaa?
4. Onko yksittäisillä ihmisillä muita keinoja vaikuttaa yhteiskuntaan kuin äänestäminen ja protestoiminen? Miten itse olet pyrkinyt vaikuttamaan yhteiskuntaan?
5. Miksi parlamentti on taiteilijan mukaan niin tärkeä? Miksi erityisesti Euroopan parlamentti on tärkeä eurooppalaisen demokratian kannalta?

EP-156092 – Art in Democracy näyttely: Costas Mantzalos (two/four/two)

Taideteos: <https://art-collection.europarl.europa.eu/fi/collections/believe-in-me/>

Haastatella:

https://multimedia.europarl.europa.eu/en/video/art-in-democracy-exhibition_EP156092

Videossa käytetyt avainsanat:

*"Kuitenkin demokratian tavoin sen [taiteilijaryhmän] tehtävänä on **voimaannuttaa ihmisiä**, ja sen ominaispiirteenä on **mielipiteiden ja puhujien tasa-arvon tunnustaminen**."*

*"Useissa tapauksissa viimeksi kuluneiden 10–15 vuoden aikana työmme on ollut prosessi, jonka kuluessa **taide-esineestä on tullut vuorovaikutteisten tapahtumien sarja, joka mahdollistaa yleisön osallistumisen ja vuorovaikutuksen**."*

*"On selvää, että **nykytaiteen käytännöt** ovat 2000-luvulla omaksuneet **täysin uudenlaisen lähestymistavan sosiaalisiin ja poliittisiin kysymyksiin** [...]"*

"Kriisit ovat koetelleet useita instituutioita 2000-luvun kuluessa."

*"**Meistä jokainen on vastuussa tästä planeetasta, joten sen tulevaisuus ja jatkuvuus ovat meidän varassamme**. Olemme Euroopan kansalaisia, poliitikkoja, parlamentin jäseniä ja johtajia."*

*"**Kädet ja pää eivät voi toimia yhteisymmärryksessä, ellei sydän toimi välittäjänä**."*

Kysymyksiä keskustelun aloittamiseksi luokassa:

1. Millaisen käsityksen demokratiasta taiteilija ilmaisee haastattelussa?
2. Mitä etua on taide-esineistä, jotka mahdollistavat yleisön aktiivisen osallistumisen ja vuorovaikutuksen? Tiedättekö joitakin esimerkkejä interaktiivisista taideteoksista, joilla on ollut vaikutusta yleisöön? Koettakaa löytää esimerkkejä ja keskustelkaa niiden yhteiskunnallisista vaikutuksista.
3. Mihin nykytaiteen uusiin käytäntöihin taiteilija viittaa? Mikä merkitys niillä on demokratialle tämän päivän Euroopassa?
4. Missä määrin tunnette itse olevanne vastuussa Euroopasta ja sen tulevaisuudesta? Mitä voitte aktiivisesti tehdä sen suojelemiseksi? Mitä taiteilijat ja poliitikot voivat tehdä?
5. Mitä taiteilija tarkoittaa, kun hän viittaa sydämeen välittäjänä? Mikä on taiteen rooli tässä yhteydessä?

EP-156090 - Art in Democracy näyttely: Joep van Lieshout

Taideteos: <https://art-collection.europarl.europa.eu/fi/collections/medicijnkastje/>

Haastatella:

https://multimedia.europarl.europa.eu/en/video/art-in-democracy-exhibition_EP156090

Videossa käytetyt avainsanat:

*"**Taiteilijan työ on aina vaikeaa.** [...] Siinä **joutuu kamppailemaan kovasti**, mutta samalla juuri tämä taistelu kiinnostaa minua ja tekee työstä kiinnostavaa."*

*"Kaupallisessa mielessä taiteilijana oleminen ei aina ole helppoa, koska **ihmiset eivät tarvitse taidetta** siten kuin partahöyliä, leipää tai viiniä tarvitaan."*

"Demokratian olisi myös katsottava peiliin."

"Mielestäni on myös tärkeää palauttaa mieliin demokratian keskeiset arvot: tasa-arvo, sananvapaus ja koulutuksen vapaus, se että kaikilla on yhtäläiset mahdollisuudet [...]."

*"Ajattelen, että **jos äänensä haluaa saada kuuluviin maailmassa, äänen on oltava kantava.** Oman kotimaani Alankomaiden ääni ei yksinään ole kova, mutta **yhtenäisenä Eurooppana olemme suuri joukko ihmisiä, jonka ääni voi muuttaa maailmaa.**"*

Kysymyksiä keskustelun aloittamiseksi luokassa:

1. Millainen käsitys taiteilijalla on ammatistaan?
2. Mitä mieltä olet taiteen tarpeellisuudesta etenkin demokraattisissa yhteiskunnissa?
3. Miten tulkitsit taiteilijan mielipidettä, jonka mukaan *"demokratian olisi katsottava peiliin"*?
4. Mitkä ovat omasta mielestäsi demokratian keskeiset arvot? Oletko samaa mieltä taiteilijan luettelemista arvoista? Miksi on tärkeää toimia demokratian keskeisten arvojen mukaisesti?
5. Miten taiteilija käsittää *"kantavan äänen"*? Missä määrin yhtenäinen Eurooppa voi tehdä maailmasta paremman?

EP-156088 - Art in Democracy näyttely: Ruth Bianco

Taideteos: <https://art-collection.europarl.europa.eu/fi/collections/lines-of-migration/>

Haastatella:

https://multimedia.europarl.europa.eu/en/video/art-in-democracy-exhibition_EP156088

Videossa käytetyt avainsanat:

*"Tässä teoksessa käyttämäni tekniikka on **kollaasi**. [...] **Minusta se heijastaa nykypäivän monimuotoisuutta, kun elämme erilaisissa monikulttuurisissa ympäristöissämme.**"*

*"[...] **muuttoliikkeessä ei kuitenkaan ole kyse pelkästään rajojen ylittämisestä, vaan pikemminkin siitä, miten luovimme tilassa ja maailmassa ja miten luomme tilaa voidaksemme elää rinnakkain kaikkine eroinemme, erityisesti monikulttuuristen ympäristöjemme kasvaessa, yhteisten ongelmien parissa.**"*

*"**Teokseni ominaispiirteenä on yhteyksien luominen, ja juuri sen kautta se liittyy demokratiaan.**"*

*"Minun silmissäni **Euroopan parlamentti on eurooppalaisen demokratian puolustaja.**"*

*"**Taiteella on ainutlaatuinen kyky välittää viestejä.**"*

Kysymyksiä keskustelun aloittamiseksi luokassa:

1. Taiteilijan mukaan kollaasitekniikka *"heijastaa nykypäivän monimuotoisuutta, kun elämme erilaisissa monikulttuurisissa ympäristöissämme"*. Mitä hän tarkoittaa?
2. Missä määrin olet samaa mieltä taiteilijan kanssa siitä, että *"muuttoliikkeessä ei kuitenkaan ole kyse pelkästään rajojen ylittämisestä"*?
3. Taiteilijan mukaan hänen teoksensa *"ominaispiirteenä on yhteyksien luominen, ja juuri sen kautta se liittyy demokratiaan"*. Onko muuttoliikkeen ja yhteyksien luomisen välillä jonkinlainen suhde?
4. Millä tavoin Euroopan parlamentti puolustaa eurooppalaista demokratiaa?
5. Missä määrin taideteokset voivat välittää viestejä? Voivatko taideteokset vaikuttaa yhteiskuntaan? Keksittekö esimerkkejä?

OSA 3

Tuntisuunnitelma

Syventyminen demokratiaan taiteen keinoin

Tavoite: Tavoitteena on auttaa opiskelijoita ymmärtämään, mitä demokratia tarkoittaa ja mitä se merkitsee yhteiskunnassa. Ymmärrystä syvennetään tutustumalla asiaan liittyviin taideteoksiin ja toteuttamalla taideprojekteja, joissa tarkastellaan demokratian eri näkökohtia.

Kesto: 3–6 viikkoa, riippuen viikoittaisesta tuntimäärästä (oppitunnin kesto 45–60 minuuttia) ja siitä, miten perusteellisesti eri aiheisiin syvennyttään

Ikä: 16–18-vuotiaat

Materiaali:

- Euroopan parlamentin taidekokoelman online-galleria ja 'Art in Democracy' tiedotusmateriaali
- Taidetarvikkeita (paperia, piirustusvälineitä, maaleja, siveltimiä, kierrätysmateriaalia jne.)
- Tabletti tai tietokone tiedonhaku varten (valinnainen)
- Julistepahvia tai muu alusta taideteosten esittelyä varten

Menettely:

Ensimmäisellä oppitunnilla esitellään teema ja aloitetaan siihen tutustuminen. Muilla oppitunneilla voidaan käyttää erilaisia menetelmiä opetus- ja opiskeluolosuhteiden mukaan.

Oppitunti 1

- Keskustelua demokratiasta ja siihen liittyvistä arvoista
 - Oppitunnin alussa herätellään opiskelijoita osallistumaan keskusteluun demokratiasta. Esitä esimerkiksi seuraavanlaisia kysymyksiä: "Mitä demokratia on?" "Miksi se on tärkeää yhteiskunnassa?" "Mitkä ovat joitakin demokraattisen järjestelmän ominaispiirteitä?" "Mitä riskejä epädemokraattisessa yhteiskunnassa on?" Kirjoita opiskelijoiden vastaukset taululle.
 - Kuunnelkaa tai katsokaa verkosta joidenkin näyttelyssä mukana olevien taiteilijoiden haastatteluja. Pyydä opiskelijoita keskustelemaan haastatteluista ja vertaamaan taiteilijoiden näkemyksiä opiskelijoiden omiin ajatuksiin, jotka kirjoitettiin taululle aiemmin.
 - Ohjeita haastattelujen käyttöön opetuksessa on opetusmateriaalin **osassa 2**.
<https://art-collection.europarl.europa.eu/en/spotlights/>
- 'Art in Democracy' esittely (15–20 minuuttia)
 - Luo yhteys opiskelijoilta kerätyistä näkemyksistä Euroopan parlamentin taidenäyttelyyn, johon on valittu teoksia parlamentin nykyaikaisen taiteen kokoelmasta. Näyttelyyn voi tutustua erityisellä verkkosivustolla:
<https://art-collection.europarl.europa.eu/fi/exhibitions/art-in-democracy/>
 - Esittele otsikot ja teemat, joiden mukaan teokset on ryhmitelty:
Art in Democracy
Demokraattisten arvojen puolustaminen eurooppalaisten nykyaikaisien taiteilijoiden näkökulmasta
 1. Euroopan unioni. Eurooppa-hanke. Demokratia ja sen pelisäännöt
 2. Kansalaisvaikuttaminen ja poliittinen sitoutuminen
 3. Kansalaisten suhde julkishallintoon ja oikeuslaitokseen
 4. Demokratiaan kohdistuvat riskit ja vaarat. Kansalaisyhteiskunnan taistelu sortoa vastaan
 5. Joukkotiedotusvälineet ja demokratia

6. Demokratia ja kaupunkien muuttuminen
 7. Taiteen demokratisointi
- Pyydä opiskelijoita lukemaan kunkin aiheen johdanto verkkosivustolta. Pyydä heitä sitten valitsemaan (luokan koosta riippuen) 4 tai 5 aihetta, joita he pitävät itselleen kaikkein olennaisimpina demokratian näkökohtina ja joiden parissa he haluavat työskennellä tulevilla oppitunneilla. Kehota opiskelijoita sanoittamaan näkemyksiään demokratiaan liittyvistä kysymyksistä ja äänestämään sitten aiheista suosikkejaan. Luokan enemmistön ääni voittaa.

Seuraavat oppitunnit viimeistä lukuun ottamatta

Ryhmätyöskentely

Vaihe 1: Aiheen valinta

- Kirjoita valitut aiheet erivärisille kartongeille ja laita kartongit eri pöydille. Pyydä opiskelijoita siirtymään sen pöydän luokse, jonka aiheen parissa he haluaisivat työskennellä. Kehota heitä pyrkimään siihen, että ryhmistä tulee suunnilleen saman kokoisia. Osa opiskelijoista voi joutua tekemään kompromissin, mikä sekin on tärkeä osa demokraattista päätöksentekoa.

Vaihe 2: Taideteosten valinta

- Kun opiskelijat ovat jakautuneet ryhmiin, pyydä heitä tutustumaan oman aihealueensa taideteoksiin. Pyydä heitä neuvottelemaan keskenään ja valitsemaan yhden teoksista.
- Kullekin ryhmälle annetaan tuloste sen valitsemasta teoksesta. Ryhmät liimaavat tulosteensa isolle pahville ja kirjaavat tärkeimmät syyt sille, miksi valitsivat juuri kyseisen teoksen. Tarkoituksena on pitää kirjaa päätöksenteon vaiheista koko ryhmätyöskentelyn ajan. Lopuksi ryhmät esittelevät päätöksentekoprosessinsa luokalle.

Taiteentekoa käytännössä

Vaihe 1: Analyysi

- Pyydä opiskelijoita analysoimaan valitsemaansa taideteosta käytännön tasolla. Kehota valitsemaan visuaalisesti kiinnostavia elementtejä ja tekemään niistä suurennoksia lyijy- tai värikynillä erilliselle paperille. Apuna ääriviivojen hahmottelemisessa paperille voidaan käyttää projektoria.
- Yksityiskohtien suurentaminen ja tarkasteleminen erikseen nostaa taideteoksen uudelle tasolle. Katsoja pääsee tulkitsemaan teoksen hienovaraisempia viestejä, kun piilossa olleet yksityiskohdat tulevat esille.

Vaihe 2: Tulkinta

- Toisessa vaiheessa opiskelijat luovat itse taideteoksia, jotka ovat heidän omia kuvatulkingintojaan alkuperäisestä teoksesta. He voivat käyttää elementtejä alkuperäisestä teoksesta ja kehittää niitä. Teokset voidaan luoda käyttäen eri tekniikoita, esimerkiksi piirtämällä, maalaamalla, kuvakollaaseina, valokuvina, lyhyinä videoina (ns. keloina) tai pieninä taideinstallaatioina. Tavoitteena on, että opiskelijat löytävät oman määritelmänsä demokratialle ja siihen liittyville arvoille. Esimerkkejä tulkinnan tueksi on opetusmateriaalin osassa 1 kunkin taideteoksen yhteydessä olevassa "Opettajan tietonurkassa".

Viimeinen oppitunti (tarvittaessa useampi)

Opiskelijat esittelevät ryhmätyöskentelyn tulokset luokalle. Kunkin esityksen jälkeen muut ryhmät voivat esittää kysymyksiä.

Esityksiin voi olla tarpeen varata kaksi oppituntia, jotta kaikkien ryhmien tekemä työ saa ansaitsemansa huomion.

Valinnainen osio

Tee yhteistyötä muiden aineiden opettajien kanssa, jotta aihetta käsiteltäisiin myös muissa oppiaineissa. Hyödyntäkää muilla tunneilla, esimerkiksi historiassa ja yhteiskuntaopissa, opittuja asioita taidetunneilla.

Tuntisuunnitelmaa voidaan soveltaa myös monialaisena yhteishankkeena kokeilun laajentamiseksi.

Yksi tai kaksi opiskelijaa voidaan nimetä prosessin tarkkailijoiksi. He voivat havainnoida työskentelyä toimittajien tapaan ja valmistaa oman visuaalisen esityksensä siitä, kuinka työ luokassa sujui ja mitä opiskelijat oppivat demokratiasta.

Tulokset voidaan myös julkaista esimerkiksi koulun verkkosivulla tai uutiskirjeessä.

Ehdotuksia soveltuvista näyttelyyn kuuluvista teoksista

John Goudie Lynch (*1946)

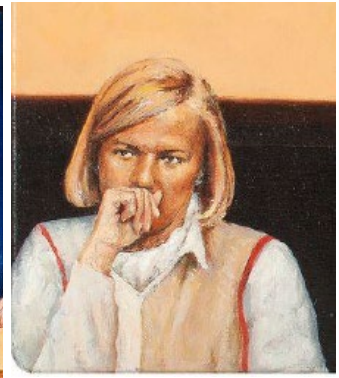
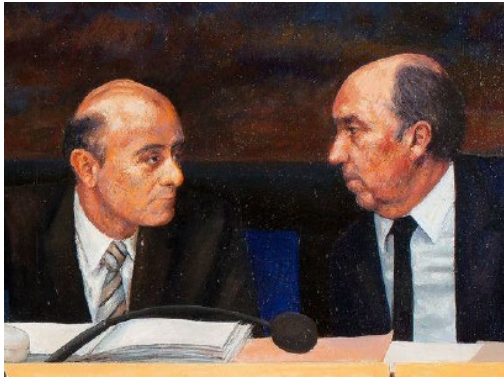
Alankomaat

Hémicycle Strasbourg, 1987

Öljy puulle,

96 x 194 cm

Valitsemalla ja suurentamalla yksityiskohtia teoksista luodaan itsessään uusia kuvia. Yksityiskohtaisemmat kuvat teoksen aiheena olevasta täysistunnosta vaikuttavat katsojaan eri tavalla.

Mahdollisia jatkotehtäviä:

Esimerkki 1:

Kokoa yhteen valokuvia oikeasta Euroopan parlamentin täysistunnosta Strasbourgissa.

Opiskelijat voivat tehdä saman harjoituksen kuin aiemmin käyttäen esimerkiksi kuvaa 3 eli valita ja suurentaa joitakin valokuvassa olevista henkilöistä. Tarkastelkaa näitä ja maalauksen henkilöitä rinnakkain. Mitä demokratian ja demokraattisten prosessien osatekijöitä kuvat ilmentävät?

Esimerkki 2:

Kokoa yhteen kuvia eri Euroopan maiden parlamenteista. Alla on esimerkkejä:

Itävallan parlamentti

Belgia – Flanderin parlamentti

Belgian parlamentti

Bulgarian parlamentti

Tšekin parlamentti

Saksan parlamentti

- Verratkaa kuvia (arkkitehtuuria, istumajärjestelyä, kansallisia symboleita yms.) ja pohtikaa niiden merkitystä poliittisen päätöksenteon demokraattisissa menettelyissä.
- Tehkää kuvakollaasi tai juliste, jossa havainnot esitellään, tai
- laatikaa uudenlainen parlamentin malli, jonka rakenne tukee demokraattista päätöksentekoa.

Esimerkki 3:

Tehkää sarjakuva tai juliste, jossa on sanallinen viesti:

- Valitkaa poliittisten keskustelujen ajankohtainen aihe, esimerkiksi tekoäly, ja pohtikaa, mitä teoksessa esitetyt henkilöt siitä ajattelevat tai puhuvat.
- Tähän tehtävään voi yhdistää syvällisemmän keskustelun pop art -suuntauksesta. Esimerkiksi taiteilija Roy Lichtenstein käytti tällaisia menetelmiä työssään.
- Taidehistorian vaiheista löytyy myös muita esimerkkejä.

Antaa taiteen puhua

Alla on esimerkkejä teoksista, jotka voivat sopia yllä kuvattuun tehtävään.

Anna Baumgart (*1966)

Puola

Wall [5 sculpture ensemble], 2008

Akryylihartsi ja akryylimaaali, 123 cm

Ruth Bianco (*1954)

Malta

Lines of Migration, 2020

Diptyykkikollaasi – montaasi käsintehtyille paperille , Koko komposition,
160 × 250 cm

Flo Kasearu (*1985)

Viro

Fears of a Museum Director, 2014

Lyijykynä, paperi

650 × 500 mm (each)

Lisämateriaalit

EU

- <https://together.europarl.europa.eu/fi/>
- <https://youth.europarl.europa.eu/fi/home.html>
- <https://what-europe-does-for-me.eu/fi/home>
- https://www.europarl.europa.eu/infographic/legislative-procedure/index_fi.html

Taiteen ja demokratian opetus

- <https://www.living-democracy.com/>
- https://learning-corner.learning.europa.eu/index_fi
- A short guide to the EU - downloadable pdf
https://learning-corner.learning.europa.eu/learning-materials/short-guide-eu_fi
- <https://www.coe.int/en/web/reference-framework-of-competences-for-democratic-culture>
- <Democracy is yours> animated video, Anne Frank House
<https://www.youtube.com/watch?v=C4YwdbR2fl8>
- Art of Democracy Festival on Tour in Graz, Austria 2022
<https://artofdemocracy.eu/>
- Ted talk playlist < Why is art important to democracy >
https://www.ted.com/playlists/733/why_art_is_important_to_democracy
From this playlist:
The good and the bad government - Lorenzetti's frescos in the Siena town hall
https://www.ted.com/talks/anthony_d_romero_this_is_what_democracy_looks_like?referrer=playlist-why_art_is_important_to_democracy&autoplay=true
- Interview - With Klaus Staeck, Artist and Publisher
<https://www.dw.com/en/activist-artist-klaus-staeck-still-provokes-at-80/a-42518822>
- Disney Parks | How-To Draw Cartoons Series
<https://www.youtube.com/playlist?list=PLflf8xbnbx65Z2oa2F9uqKZxJJn-4Nynr>

Viittauksia taidehistoriaan

- *The Allegory of Good and Bad Government*, in Siena's Palazzo Pubblico 1338-1339, Ambrogio Lorenzetti
- *David*, 1501-1504, Michelangelo Buonarroti
- *Liberty Leading the People*, 1830, Eugène Delacroix
- *Nie wieder Krieg!*, (*Never again War!*), 1924, Käthe Kollwitz, Poster, Chalk and brush lithograph
- *Und Neues Leben Blüht aus den Ruinen* (*And New Life Blooms from the Ruins*), 1980, Klaus Staeck
- *Guernica*, 1937, Pablo Picasso
- *Dove*, 1949, Pablo Picasso
- *Demokratie ist lustig* (*Democracy Is Merry*), 1973, Joseph Beuys
- *Get off your rat's ass and VOTE!*, 2006, Banksy

YHDESSÄ DEMOKRATIAN PUOLESTA

Liity [yhdessä.eu](https://yhdessa.eu)

 Euroopan
parlamentti